

شماره سند: P-B-1-28-04

بیمارستان امام خمینی (ره) آباده

مادران و شیردهی

مادر و پدر گرامی:

تولد هر کودک موهبتی است که توسط ذات باری تعالی در آغوش گرم شما نهاده شده است و اینک بر عهده شماست که با تغذیه صحیح غنچه نوشکفته را به گل بنشانید. ما نیز جهت افزایش آگاهی از قواعد تغذیه عزیزتان با شیر مادر و روش های صحیح شیردهی یار شما هستیم.

تشخیص کافی بودن شیر مادر:

بهترین راه برای تشخیص کافی بودن شیر مادر، افزایش وزن شیرخوار بر اساس منحنی رشد است. گریه زیاد شیرخوار دلیل ناکافی بودن شیر مادر نیست، گریه نوزاد می تواند به علت خیس بودن کهنه، یا گرم بودن، بیماری، دل درد و ... در نوزادان باشد. افزایش وزن شیرخوار در 6 ماه اول تولد هر هفته به میزان 100 تا 200 گرم و تعداد 6 کهنه مرطوب یا بیشتر در 24 ساعت روز چهارم تولد به بعد نشانه کافی بودن شیر مادر می باشد.

برخی مزایای شیر مادر

آغوز یا شیر روزهای اول تولد که زرد رنگ و غلیظ است، بسیار مغذی و حاوی مواد مفید و ارزنده ای است که اولین و بهترین واکسن برای حفاظت کودک علیه بیماری های عفونی است.

درجه هوشی شیر خوارانی که با شیر مادر تغذیه می شوند بالاتر از شیرخوارانی است که به طور مصنوعی تغذیه می شوند. اسهال در کودکانی که از شیر مادر تغذیه می کنند کمتر از کودکانی است که با شیر خشک تغذیه می شوند و به سبب نوع مدفوع، سوختگی ناحیه تناسلی در کودکانی که با شیر مادر تغذیه می شوند کمتر دیده می شود.

شیر مادر به راحتی هضم می شود و کودک کمتر مبتلا به دل درد و ناراحتی های گوارشی می شود. احتمال ابتلا به آسم، آلرژی و ناراحتی های گوارشی و گوش درد در کودکانی که از شیر مادر تغذیه می کنند کمتر است.

روش صحیح بغل کردن و پستان گرفتن شیرخوار

در وضعیت راحت بنشینید یا دراز بکشید

هنگام شیر دادن دست و بازوی خود را زیر سر و شانه قرار دهید، سر نوزاد در گودی آرنج قرار گیرد و بدن نوزاد روی دست مادر باشد به طوری که تمام بدن کودک چسبیده به بدن مادر باشد.

دست دیگر را زیر پستان بگذارید به طوری که انگشت شست روی پستان و انگشتان دیگر در زیر پستان قرار گیرد.

مراقب باشید هاله قهوه ای رنگ پستان نیز علاوه بر نوک پستان در دهان شیرخوار قرار گیرد و در عین حال راه تنفسی و بینی او باز باشد (پستان بر روی بینی نوزاد قرار نگیرد)
اگر کودک صحیح پستان مادر را گرفته باشد چانه کودک به پستان چسبیده است. لب پایینی او به طرف بیرون برگشته و صدای قورت دادن شیر به خوبی شنیده می شود.

دوشیدن شیر

دوشیدن شیر با دست بهترین روش دوشیدن شیر است.
فکر کردن به شیرخوار و نگاه کردن به او، حمام کردن و گرم نمودن پستان با استفاده از حوله گرم به مدت 10 تا 15 دقیقه به جاری شدن شیر کمک می کند.
دست را طوری قرار دهید که چهار انگشت زیر پستان و انگشت شست در بالای و روی هاله قرار گیرد. سپس پستان را به طرف قفسه سینه فشار دهید بعد آن را به طرف جلو بیاورید و به قسمت هاله فشار بیاورید. جای انگشتان را روی هاله عوض کنید تا تمام مجاری شیر تخلیه شود.
برای جمع آوری شیر از لیوان پلاستیکی تمیز استفاده کنید.
شیر دوشیده شده در حرارت معمول اتاق بین 6 تا 8 ساعت در یخچال تا 48 ساعت، در جای یخی یخچال تا 2 هفته و در فریزهای معمولی تا 3 ماه قابل استفاده است.

روش صحیح تغذیه شیرخوار

- 1- پس از تولد بلافاصله نوزاد را روی سینه مادر در تماس پوست با او قرار دهید و ظرف یک ساعت پس از تولد شیردهی را شروع کنید.
- 2- شیرمادر حاوی تمام مواد مغذی است، کودک را در شش ماه اول تولد فقط با شیر مادر تغذیه کنید.
- 3- از دادن آب، آب قند، شیر مصنوعی و غذاها در 6 ماه اول به شیرخوار بپرهیزید.
- 4- مهمترین عامل در افزایش شیرمادر، مکیدن مکرر و تخلیه مرتب پستان ها بر حسب میل شیرخوار است.
- 5- شیرخوار باید 8-11 بار در شبانه روز شیر بخورد
- 6- شیردهی شبانه برای تولید کافی شیر و پیشگیری از باروری حائز اهمیت است.

- 7- از به کار بردن پستانک و شیشه شیر که سبب کاهش میل مکیدن پستان توسط شیرخوار و انتقال آلودگی می شود، جدا پرهیز کنید.

منبع: راهنمای کشوری مادران برای تغذیه با شیر مادر 1395

تهیه کننده: ژاله دهقانی سوپروایزر آموزشی سلامت

واحد آموزشی سلامت بیمارستان امام خمینی (ره) آبداده 1403